

Asia C-205/21**Unionin tuomioistuimen työjärjestyksen 98 artiklan 1 kohdan mukainen
ennakkoratkaisupyynnön tiivistelmä****Jättämispäivä:**

31.3.2021

Ennakkoratkaisupyynnön esittänyt tuomioistuin:Spetsializiran nakazatelen sad (rikosasioita käsittelevä
erityistuomioistuin, Bulgaria)**Ennakkoratkaisupyynnön tekemispäivä:**

31.3.2021

Hakija:Ministerstvoto na vatreshnite raboti, Glavna direktsia za borba s
organiziranata prestapnost (sisäministeriö, järjestäytyneen
rikollisuuden torjunnasta vastaava pääosasto)**Syytetty:**

B. C.

Kansallisessa tuomioistuimessa vireillä olevan asian kohdeVirallisen syytteen alaisesta tahallisesta rikoksesta syytettyjen henkilöiden
henkilötietojen, mukaan lukien heidän biometristen ja geneettisten tietojensa,
pakollinen kirjaaminen rikostutkintaa koskevaan rekisteriin**Ennakkoratkaisupyynnön kohde ja oikeusperusta**Ennakkoratkaisupyynnö on esitetty SEUT 267 artiklan ensimmäisen kohdan b
alakohdan nojalla.**Ennakkoratkaisukysymykset**1. Pannaanko direktiivin 2016/680 10 artikla tehokkaasti täytäntöön
viittaamalla kansallisessa lainsäädännössä eli sisäministeriöstä annetun lain

(Zakon za ministerstvo na vatreshnite raboti) 25 §:n 3 momentissa ja 25 a §:ssä samankaltaiseen asetuksen 2016/679 9 artiklan säännökseen?

2. Täyttyykö direktiivin 2016/680 10 artiklan a alakohdassa, luettuna yhdessä perusoikeuskirjan 52 artiklan, 3 artiklan ja 8 artiklan kanssa, asetettu vaatimus, jonka mukaan henkilökohtaisen koskemattomuuden ja henkilötietojen suojelun rajoittamisesta on säädettävä lailla, jos on olemassa keskenään ristiriitaisia kansallisia oikeussääntöjä geneettisten ja biometrinen tietojen käsittelyn sallimisesta poliisin rekisteriin merkitsemiseksi?

3. Sopiiko sisäministeriöstä annetun lain 68 §:n 4 momentin kaltainen kansallinen oikeussääntö, jonka mukaan tuomioistuimella on velvollisuus määrätä pakollisesta henkilötietojen keräämisestä (rekisterikuvien ottaminen, sormenjälkien ottaminen ja näytteenotto DNA-profiilin määrittämiseksi), jos virallisen syytteen alaisesta tahallisesta rikoksesta syytetty henkilö kieltäytyy tekemästä vapaaehtoisesti yhteistyötä näiden henkilötietojen keräämisessä, ilman, että tuomioistuin voisi arvioida, voidaanko kyseisen henkilön vakavin perustein katsoa syyllistyneen väitettyyn rikokseen, yhteen yhdessä perusoikeuskirjan 48 artiklan kanssa luetun direktiivin 2016/680 6 artiklan a alakohdan kanssa?

4. Sopiiko sisäministeriöstä annetun lain 68 §:n 1–3 momentin kaltainen kansallinen oikeussääntö, jossa säädetään yleisesti kaikkien virallisen syytteen alaisesta tahallisesta rikoksesta syytettyjen henkilöiden rekisterikuvien ottamisesta, sormenjälkien ottamisesta ja näytteenotosta DNA-profiilin määrittämiseksi, yhteen direktiivin 2016/680 10 artiklan, 4 artiklan 1 kohdan a ja c alakohdan sekä 8 artiklan 1 ja 2 kohdan kanssa?

Euroopan unionin oikeussäännöt ja oikeuskäytäntö

Euroopan unionin perusoikeuskirja (EUVL 2016, C 202, s. 389) (jäljempänä perusoikeuskirja)

Luonnollisten henkilöiden suojelusta henkilötietojen käsittelyssä sekä näiden tietojen vapaasta liikkuvuudesta ja direktiivin 95/46/EY kumoamisesta 27.4.2016 annettu Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2016/679 (EUVL 2016, L 119, s. 1) (jäljempänä asetus 2016/679)

Luonnollisten henkilöiden suojelusta toimivaltaisten viranomaisten suorittamassa henkilötietojen käsittelyssä rikosten ennalta estämistä, tutkimista, paljastamista tai rikoksiin liittyviä syytetoimia tai rikosoikeudellisten seuraamusten täytäntöönpanoa varten sekä näiden tietojen vapaasta liikkuvuudesta ja neuvoston puitepäätöksen 2008/977/YOS kumoamisesta 27.4.2016 annettu Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi (EU) 2016/680 (EUVL 2016, L 119, s. 89) (jäljempänä direktiivi 2016/680)

Kansallinen lainsäädäntö

Rikoskoodeksi (Nakazatelen kodeks, jäljempänä NK);

Rikosprosessikoodeksi (Nakazatelno-protsesualen kodeks, jäljempänä NPK);

Sisäministeriöstä annettu laki (Zakon za Ministerstvoto na vatreshnite raboti, jäljempänä ZMVR);

Bulgarialaisista henkilötodistuksista annettu laki (Zakon za balgarskite lichni dokumenti, jäljempänä ZBLD);

Tietosuojalaki (Zakon za zashtita na lichnite danni, jäljempänä ZZLD);

Poliisin rekisteriin merkitsemistä koskevan menettelyn yksityiskohdista annettu asetus (Naredba za reda za izvarshvane i snemane na politseyska registratsia, jäljempänä NRISPR).

Lyhyt kuvaus tosiseikoista ja menettelystä

- 1 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin vastaanotti 24.3.2021 sisäministeriön alaisen järjestäytyneen rikollisuuden torjunnasta vastaavan pääosaston apulaisjohtajan ZMVR:n 68 §:n 5 momentin ja NRISPR:n 11 §:n 4 momentin nojalla esittämän hakemuksen. Hakemuksen kohteena on vastaajan (B. C.) pakollinen merkitseminen poliisin rekisteriin.
- 2 Arvonlisäverolaissa (Zakon za danaka varhu dobavenata stoynost) tarkoitettuun verovelkojen määrittämisen ja maksamisen kiertämiseen liittyen kahden kaupallisen yrityksen osalta – NK:n 255 §:ssä tarkoitettu rikos – on aloitettu rikosoikeudellinen menettely.
- 3 Maaliskuun 1. päivänä annettiin [tutkintaviranomaisen] määräys, jolla B. C. asetettiin muodollisesti syytteeseen. Hänen toimintaansa luonnehdittiin osallistumiseksi yhdessä kolmen muun henkilön kanssa rikolliseen ryhmittymään, joka oli asettanut tavoitteekseen taloudellisen hyödyn tavoittelemisen tekemällä Bulgariassa yhteensovitusti NK:n 255 §:ssä tarkoitettuja rikoksia, minkä katsottiin täyttävän NK:n 321 §:n 3 momentin 2 kohdan 2 alakohdan kriteerit luettuna yhdessä NK:n 321 §:n 2 momentin kanssa. Tämä määräys annettiin hänelle tiedoksi 15.3.2021. B. C. hoiti puolustuksensa itse ilman asianajajaa.
- 4 Heti muodollisen syytteeseen asettamisen jälkeen häntä kehoitettiin osallistumaan poliisin rekisteriin merkitsemistä koskevaan menettelyyn eli antamaan sormenjälkinäyte, olemaan valokuvattavana ja antamaan näyte DNA-profiilin määrittämiseksi. Koska hän kieltäytyi osallistumasta menettelyyn, hän täytti mainittuna päivänä eli 15.3.2021 lomakkeen, jossa olevasta ilmoituksesta käy ilmi, että häntä oli informoitu poliisin rekisteriin merkitsemisensä lakisääteisydestä ZMVR:n nojalla. Tässä ilmoituksessa hän ilmoitti virallisesti,

että hän ei suostu antamaan sormenjälkinäytettä, olemaan valokuvattavana eikä antamaan näytettä DNA-profiilin määrittämiseksi. Hän ei esitä perusteluja vastahakoisuudelleen.

- 5 Näitä hänen poliisin rekisteriin merkitsemiseensä liittyviä toimia ei toteutettu; sen sijaan poliisiviranomainen siirsi asian ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen käsiteltäväksi.
- 6 Hakemuksessa viitataan käynnissä olevaan rikosoikeudelliseen menettelyyn; siinä väitetään, että syytettyjen – B. C. mukaan luettuna – syyllisyydestä on olemassa riittävät todisteet; todetaan, että häntä syytetään muodollisesti NK:n 321 §:n 3 momentin 2 kohdan 2 alakohdassa, luettuna yhdessä NK:n 321 §:n 2 momentin kanssa, tarkoitetusta rikoksesta; ja että hän kieltäytyi antamasta sormenjälkinäytettä, olemasta valokuvattavana ja antamasta näytettä DNA-profiilin määrittämiseksi; hakemuksessa mainitaan oikeussäännöt (ZMVR:n 68 §:n 1 momentti ja NPISPR:n 11 §:n 4 momentti); hakemuksessa vaaditaan, että B. C. veloitetaan alistumaan näiden toimien (sormenjälkinäytteen ottaminen, rekisterikuvien ottaminen ja näytteen ottaminen DNA-profiilin määrittämiseksi) toteuttamiseen.
- 7 Hakemukseen on liitetty seuraavat asiakirjat: valokopio määräyksestä, jolla B. C. asetettiin muodollisesti syytteeseen, ja valokopio ilmoituksesta, jolla B. C. kieltäytyi antamasta sormenjälkinäytettä, olemasta valokuvattavana ja antamasta näytettä DNA-profiilin määrittämiseksi. Asiakirja-aineiston muita asiakirjoja ei ole toimitettu ennakkoratkaisua pyytäneelle tuomioistuimelle.

Yhteenveto ennakkoratkaisupyyntöjen perusteista

Ensimmäinen kysymys

- 8 Ensimmäinen kysymys koskee sitä, voiko kansallisen lainsäädännön muotoilutapa johtaa unionin oikeuden kriteerien perusteella päätelmään, jonka mukaan kansallisessa laissa periaatteessa sallitaan geneettisten ja biometrinen tietojen käsittely poliisin tarkoituksiin. Nämä epäilyt johtuvat kansallisen lainsäätäjän ZMVR:n 25 §:n 3 momentissa ja 25 a §:ssä tekemästä päätöksestä viitata asetukseen 2016/679 eikä direktiiviin 2016/680.
- 9 Asetuksen 2016/679 2 artiklan 2 kohdan d alakohdan mukaan asetusta ei sovelleta henkilötietojen käsittelyyn, jota toimivaltaiset viranomaiset suorittavat rikosten ennalta estämistä, tutkintaa, paljastamista tai rikoksiin liittyviä syytetoimia varten.
- 10 Direktiivin 2016/680 tavoitteena on direktiivin 1 artiklan 1 kohdan mukaan vahvistaa säännöt luonnollisten henkilöiden suojelulle toimivaltaisten viranomaisten suorittamassa henkilötietojen käsittelyssä rikosten ennalta estämistä, tutkimista, paljastamista tai rikoksiin liittyviä syytetoimia varten. Tämän vuoksi itse asiassa direktiivi 2016/680 – eikä asetusta 2016/679 – on

lainsäätämisyjärjestyksessä hyväksytty säädös, joka olisi pitänyt panna täytäntöön ZMVR:n 22 §:n 3 momentissa ja 25 a §:ssä.

- 11 Lisäksi asetuksen 2016/679 9 artiklan 1 kohdassa nimenomaisesti kielletään geneettisten ja biometrinen tietojen käsittely luonnollisen henkilön yksiselitteistä tunnistamista varten ja 2 kohdassa säädetään tietyistä poikkeuksista, joihin rikollisuuden torjunta ei kuulu ([asetusta ei 2 artiklan 2 kohdan d alakohdan mukaan nimenomaisesti sovelleta tähän osa-alueeseen]).
- 12 Direktiivin 2016/680 10 artiklassa puolestaan nimenomaisesti sallitaan geneettisten ja biometrinen tietojen käsittely tietyin edellytyksin.
- 13 Mikäli ZMVR:n 25 §:n 3 momentissa ja 25 a §:ssä on tarkoituksena sallia eikä kieltää näiden tietojen käsittely, tämäkin puoltaa päätelmää, jonka mukaan direktiivi 2016/680 – eikä asetus 2016/679 – on lainsäätämisyjärjestyksessä hyväksytty säädös, joka olisi pitänyt panna täytäntöön ZMVR:n 22 §:n 3 momentissa ja 25 a §:ssä.
- 14 ZMVR:n 25 a §:n mukaan biometrinen ja geneettisten tietojen käsittely on sallittu ainoastaan asetuksen 2016/679 9 artiklan tai ZZLD 51 §:n mukaisella tavalla.
- 15 Toisaalta koko asetusta ei sovelleta rikoksiin liittyviin syytetoimiin – 2 artiklan 2 kohdan d alakohta. Tästä riippumatta asetuksen 9 artiklassa nimenomaisesti kielletään geneettisten ja biometrinen tietojen käsittely; 2 kohdassa säädetty poikkeukset eivät koske poliisin rekisteriin merkitsemistä.
- 16 Myöskään ZZLD:n 51 § ei yksin voi olla peruste sallia geneettisten ja biometrinen tietojen käsittely. Käsittely – mikäli se sallitaan tässä säännöksessä – on luvallista ainoastaan, jos luvallisuudesta säädetään kansallisessa oikeudessa tai unionin oikeudessa.
- 17 Sen osalta, säädetäänkö kansallisessa oikeudessa näin, ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen tehtävänä on punnita ZMVR:n 25 a §:ää ja 68 §:ää keskenään. Tätä varten tuomioistuimen on ensin määritettävä ZMVR:n 25 a §:n täsmällinen merkitys ja arvioitava erityisesti, voidaanko katsoa, että sillä ei panna täytäntöön asetusta 2016/679, kuten on nimenomaisesti ilmoitettu, vaan direktiivi 2016/680, kuten asian kuuluisi olla.
- 18 Kysymykseen siitä, säädetäänkö unionin oikeudessa näin, on direktiivin 2016/680 10 artikla huomioon ottaen kiistatta vastattava myöntävästi; tällä säännöksellä ei kuitenkaan ole välitöntä oikeusvaikutusta vaan se on pantava täytäntöön. Tämän vuoksi on jälleen tarkasteltava sitä, voidaanko katsoa, että tämä säännös on pantu tehokkaasti täytäntöön ZMVR:n 25 §:n 3 momentilla ja 25 a §:llä.
- 19 Tämän vuoksi ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin pyytää unionin tuomioistuinta selvittämään, mikä oikeudellinen merkitys tällä unionin oikeussäännön virheellisellä maininnalla kansallisessa täytäntöönpanolainsäädännössä on. Toisin sanoen: voidaanko kansallisessa

lainsäädännössä olevasta viittauksesta asetuksen 2016/679 9 artiklaan, jota ei sovelleta poliisin rekisteriin merkitsemiseen ja jossa kielletään geneettisten ja biometrinen tietojen käsittely rikoksiin liittyviä syytetoimia varten, päätellä, että tällainen käsittely on kuitenkin sallittu, mikäli toisessa unionin oikeuden lainsäätämisyjärjestyksessä hyväksytyssä säädöksessä eli direktiivin 2016/680 10 artiklassa yksiselitteisesti sallitaan tällainen käsittely, vaikka tätä säännöstä ei mainita kansallisessa laissa?

- 20 On otettava huomioon, että direktiivin 10 artiklalla ei ole välitöntä oikeusvaikutusta siltä osin kuin tämä säännös koskee luonnollisia henkilöitä. Se on pantava täytäntöön kansallisella lailla. Voidaanko katsoa, että täytäntöönpano on tapahtunut vaaditulla tavalla, kun tässä kansallisessa laissa viitataan asetuksen 2016/679 9 artiklaan eikä direktiivin 2016/680 10 artiklaan?
- 21 On syytä todeta, että Bulgarian lainsäätäjällä on kiistaton tahto kunnioittaa unionin oikeutta. Tältä osin kyseessä on vahingossa tapahtunut virhe. Täytäntöönpanosäädöksen sanamuoto vastaa sisällöltään tosiasiallisesti direktiivin 2016/680 10 artiklaa (tai ainakin sen tulisi vastata sitä, mikä on kolmannen ja neljännen kysymyksen kohde), vaikka tätä säännöstä ei nimenomaisesti mainitakaan. Voidaanko tämä sisältö huomioon ottaen ja riippumatta viittauksesta asetuksen 2016/679 9 artiklaan kuitenkin katsoa, että direktiivin 2016/680 10 artikla on pantu täytäntöön tehokkaasti?

Toinen kysymys

- 22 Toinen kysymys liittyy läheisesti ensimmäiseen kysymykseen. Toisin sanoen: siinäkin tapauksessa, että kansallinen tuomioistuin ensimmäistä kysymystä koskevien unionin tuomioistuimen toteamusten mukaisesti tulkitsee ZVMR:n 25 §:n 3 momenttia ja 25 a §:ää siten, että se katsoo direktiivin 2016/680 10 artiklan pannuksi täytäntöön asianmukaisella tavalla ja geneettisten ja biometrinen tietojen käsittelylle olevan olemassa tehokas kansallinen oikeusperusta, on tarkasteltava sitä, vastaako tämä sitä direktiivin 2016/680 10 artiklan a kohdan vaatimusta, että tämä käsittely sallitaan jäsenvaltion lainsäädännössä.
- 23 Direktiivin 2016/680 3 artiklan 1 kohdan mukaan tietyn luonnollisen henkilön fysiologista ja geneettistä identiteettiä koskevat tiedot ovat henkilötietoja. Direktiivin 2016/680 3 artiklan 2 kohdan mukaan käsittelyyn sisältyy myös tietojen kerääminen. Näin ollen luonnollisen henkilön henkilötietoja käsitellään ottamalla rekisterikuvia, sormenjälkinäytteitä ja DNA-näyte.
- 24 Direktiivin 2016/680 10 artiklassa vahvistetaan sellaisia tietoja koskeva erityinen suoja, jotka voidaan saada ottamalla rekisterikuvia, sormenjälkinäytteitä ja DNA-näyte, eli geneettisten tietojen ja biometrinen tietojen suoja. Tällä erityisellä suojalla on useita ulottuvuuksia, joista yksi on ilmaistu a alakohdassa sanamuodossa ”jos käsittely sallitaan – – jäsenvaltion lainsäädännössä”.
- 25 Erityisen arkaluontoisten henkilötietojen – kuten direktiivin 2016/680 10 artiklassa tarkoitettujen tietojen – luonne merkitsee puuttumista luonnollisen

henkilön yksityisyyteen, toisin sanoen se loukkaa hänen perusoikeuskirjan 3 artiklassa tarkoitettua henkilökohtaista koskemattomuuttaan. Tämän vuoksi rekisterikuvien, sormenjälkinäytteiden ja DNA-näytteiden ottaminen pakkotoimena rikkoo perusoikeuskirjan 3 artiklaa. Oikeus henkilötietojen suojeluun suojataan perusoikeuskirjan 8 artiklassa. Näitä perusoikeuskirjan 3 ja 8 artiklassa vahvistettuja oikeuksia voidaan rajoittaa ainoastaan perusoikeuskirjan 52 artiklan mukaisin edellytyksin (direktiivin 2016/680 johdanto-osan 104 perustelukappale), jolloin tiettyjen vaatimusten on täyttyvä. Ensimmäisenä vaatimuksena on se, että rajoituksesta on säädetävä lailla.

- 26 Näin ollen sekä direktiivin 2016/680 10 artiklan a alakohdassa että perusoikeuskirjan 52 artiklassa edellytetään, että biometrinen ja geneettisten tietojen keräämisestä on säädetävä lailla. Tällöin tarkoitetaan pätevää ja selkeästi laadittua kansallista lakia. On tarkasteltava sitä, täyttyykö tämä vaatimus, jos ZVMR:n 25 a §, jossa asetuksen 2016/679 9 artiklaan viitattaessa ainakin ensi näkemältä kielletään biometrinen ja geneettisten tietojen kerääminen, ja ZVMR:n 68 §, jossa biometrinen ja geneettisten tietojen kerääminen kiistatta sallitaan, ovat keskenään ristiriidassa.
- 27 Tältä osin siinäkin tapauksessa, että ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin katsoo korjaavassa tulkinnassaan, että kansallisessa oikeudessa esiintyvä ristiriita voidaan ratkaista päättelemällä, että kansallisessa oikeudessa sallitaan biometrinen ja geneettisten tietojen käsittely poliisin rekisteriin merkitsemistä varten, voidaan kiistatta todeta, että tämä ei muuta sitä, että tämä päätelmä ei perustu selkeään ja yksiselitteiseen oikeussääntöön vaan monimutkaiseen korjaavaan tulkintaan, johon on päädytty ennakkoratkaisupyynnön kautta. Vastaako tämä kansallisen oikeuden epäselvyys perusoikeuskirjan 52 artiklan vaatimusta, jonka mukaan perusoikeuskirjan 3 ja 8 artiklassa vahvistettujen oikeuksien rajoittamisesta on säädetävä lailla?

Kolmas kysymys

- 28 Direktiivin 2016/680 6 artiklan a kohdan mukaan rikollisuuden torjumiseksi voidaan käsitellä sellaisten henkilöiden henkilötietoja, joiden voidaan vakavin perustein uskoa syyllistyneen rikokseen. Johdanto-osan 31 perustelukappaleen kolmannen virkkeen mukaan sellaisten henkilöiden henkilötietojen käsittely, joiden uskotaan syyllistyneen rikokseen mutta joita ei ole tuomittu rikoksesta, ei saisi estää syyttömyysolettaman soveltamista. Tämän vuoksi on sovellettava perusoikeuskirjan 48 artiklaa, jonka mukaan jokaista syytettyä on pidettävä syyttömänä, kunnes hänen syyllisyytensä on laillisesti näytetty toteen.
- 29 Toisaalta kansallisessa laissa eli ZVMR:n 68 §:ssä ei säädetä, että tällaisten vakavien perusteiden olemassaolon toteaminen jollakin tavalla kuuluisi tuomioistuimen tehtäviin. Päinvastoin riittävästi pidetään sitä, että virallinen syyttäjä tai jokin muu lainvalvontaviranomainen on muodollisesti asettanut henkilön syytteeseen.

- 30 Toisaalta kansallisessa laissa eli NPK:n 219 §:n 1 momentissa säädetään henkilön muodollisesta syytteeseen asettamisesta, että on välttämätöntä kerätä ”riittävät todisteet tietyn henkilön syyllisyydestä”. Ei ole varmaa, täyttääkö NPK:n 219 §:n 1 momentissa tarkoitettu ”riittävien todisteiden” vaatimus direktiivin 2016/680 6 artiklan a kohdassa tarkoitettua vaatimuksen ”vakavista perusteista uskoa henkilöiden syyllistyneen – rikokseen”. Pikemminkin on katsottava, että biometrinen ja geneettisten tietojen käsittely edellyttää pitävämpiä todisteita kuin todisteet, jotka tarvitaan henkilön asettamiseksi muodollisesti syytteeseen, mikäli syytteeseen asettamisella informoidaan henkilöä häntä vastaan esitetyistä epäilyistä ja samalla annetaan hänelle mahdollisuus puolustautua.
- 31 Samaten ZMVR:n 68 §:n mukaan ainoastaan yleinen syyttäjä (tai tutkintaa johtava viranomais – tutkija, tutkiva poliisiviranomais) voi arvioida, onko tosiasiallisesti olemassa näyttöä (NPK:n 219 §:ssä tarkoitettuja ”riittäviä todisteita” ja direktiivin 2016/680 6 artiklan a alakohdassa tarkoitettuja ”vakavia perusteita”). Tuomioistuimella ei ole tätä mahdollisuutta. Toisin sanoen ZMVR:n 68 §:n mukaan riittää, jos tuomioistuin toteaa, että henkilö asetettiin virallisen syytteen alaisesta tahallisesta rikoksesta muodollisesti syytteeseen. Tuomioistuimella ei ole valtuuksia arvioida, onko olemassa (riittävät tai pitävät) todisteet syyllisyyssväitteen tueksi; sillä ei myöskään ole tosiasiallista mahdollisuutta suorittaa tätä arviointia, koska se ei tosiasiallisesti saa asiakirja-aineistoa käyttöönsä – sehän sai ainoastaan jäljennöksen määräyksestä henkilön asettamisesta muodollisesti syytteeseen sekä ilmoituksen, joka koskee kieltäytymistä tietojen keräämisestä.
- 32 Tuomioistuimen tehtävänä on määrätä näiden toimien pakollisesta toteuttamisesta sen jälkeen, kun on varmistettu, että henkilö asetettiin virallisen syytteen alaisesta tahallisesta rikoksesta muodollisesti syytteeseen ja hän kieltäytyi antamasta biometrisiä ja geneettisiä tietoja (valokuva, sormenjälkinäyte ja DNA-näyte) käyttöön vapaaehtoisesti.
- 33 Tämä nostaa esiin kysymyksen siitä, vastaako NPK:n 219 §:n 1 momentin ”riittävien todisteiden” vaatimus direktiivin 2016/680 6 artiklan a kohdan mukaista vaatimusta ”henkilöistä, joiden voidaan vakavin perustein uskoa syyllistyneen – rikokseen”.
- 34 Tämä nostaa myös esiin kysymyksen siitä, noudattaako ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin perusoikeuskirjan 47 ja 48 artiklaa, jos se ratkaisee hakemuksen NPK:n 68 §:n 5 momentin nojalla. Toisin sanoen on tarkasteltava sitä, nauttiiko henkilö, joka on kieltäytynyt antamasta henkilötietoja (rekisterikuvien, sormenjälkinäytteiden ja DNA-näytteen ottaminen) vapaaehtoisesti, perusoikeuskirjan 47 artiklassa edellytettyä suojaa, joka ilmenee tehokkaana oikeussuojakeinona, sekä sitä, noudatetaanko perusoikeuskirjan 48 artiklan mukaista syyttömyysolettamaa. Nämä kysymykset esitetään, koska tuomioistuimella ei ole asiakirja-aineistoa käytössään eikä se voi arvioida, ovatko kyseessä NPK:n 219 §:n 1 momentissa tarkoitettut ”riittävät todisteet” tai direktiivin 2016/680 6 artiklan a kohdassa tarkoitettut ”vakavat perusteet”.

Neljäs kysymys

- 35 Direktiivin 2016/680 4 artiklan 1 kohdan b alakohdan mukaan henkilötiedot kerätään tiettyjä nimenomaisia ja laillisia tarkoituksia varten. Mainitun direktiivin 8 artiklan 2 kohdan mukaan jäsenvaltion lainsäädännössä on määritettävä sekä käsittelyn tavoitteet että tarkoitukset. Johdanto-osan 26 perustelukappaleen kuudennen virkkeen mukaan henkilötietojen käsittelyn nimenomaiset tarkoitukset olisi määritettävä ja ilmoitettava henkilötietojen keruun yhteydessä selvästi ja lainmukaisesti.
- 36 Direktiivin 2016/680 4 artiklan 1 kohdan c alakohdassa ja 8 artiklan 1 kohdassa säädetään, että henkilötietojen keruu ei saa ylittää sitä mikä on tarpeen. Johdanto-osan 26 perustelukappaleen kahdeksas ja yhdeksäs virke ovat samansuuntaisia. Nimenomaan biometrisistä ja geneettisistä tiedoista todetaan direktiivin 2016/680 10 artiklassa, että niiden käsittely sallitaan vain, jos se on ”ehdottoman välttämätöntä”.
- 37 Näistä säännöksistä käy ilmi, että kansallisessa oikeudessa on ehdottomasti määritettävä tietyn arvioinnin vaatimus ennen kuin kerätään biometrisiä ja geneettisiä tietoja ottamalla rekisterikuvia, sormenjälkinäytteitä ja DNA-näytteitä. Tässä arvioinnissa on tarkasteltava sekä sitä, onko keruu suoritettava, että sitä, onko keruun käsitettävä kaikki nämä toimet. Toisaalta ZMVR:n 68 §:n mukainen poliisin rekisteriin merkitseminen koskee ehdottomasti ja rajoituksetta kaikkia virallisen syytteen alaisesta tahallisesta rikoksesta syytettyjä henkilöitä, ja tällöin sovelletaan ehdottomasti kaikki kolmea henkilötietojen keruutapaa: rekisterikuvien, sormenjälkinäytteiden ja DNA-näytteiden ottamista.
- 38 Laissa mainitaan ainoastaan tämän käsittelyn yleiset tarkoitukset – tiedonhankintatoiminnan harjoittaminen (ZMVR:n 18 §:n 1 momentti ja 20 §:n 1 momentti) sekä sisäministeriön toimien toteuttamista koskeva tavoite (25 §:n 1 momentti luettuna yhdessä 6 §:n kanssa), mukaan lukien kansallisen turvallisuuden suojeleminen, rikollisuuden torjunta ja yleisen järjestyksen suojeleminen. Laissa ei vaadita sen toteuttamista, että on konkreettisesti välttämätöntä suorittaa biometrinen ja geneettisten tietojen keruu. Laissa ei vaadita sen arvioimista, ovatko kaikki nämä tiedot välttämättömiä vai riittäisikö osa niistä.
- 39 Direktiivin 2016/680 10 artiklasta käy ilmi, että biometrinen ja geneettisten tietojen keruun on oltava poikkeus, joka sallitaan asianmukaisen välttämättömyysperusteen nojalla, koska siinä säädetään, että sen on oltava ”ehdottoman välttämätöntä”. Toisaalta kansallisessa laissa katsotaan, että näiden tietojen keruu on pääsääntö, jota sovelletaan kaikkiin virallisen syytteen alaisesta tahallisesta rikoksesta syytettyihin henkilöihin.
- 40 Sen vuoksi on tarkasteltava sitä, riittääkö tämä edellytys – virallisen syytteen alaisesta tahallisesta rikoksesta syytettynä oleminen – perusteeksi katsoa direktiivin 10 artiklan, 4 artiklan 1 kohdan a ja c alakohdan sekä 8 artiklan 1 ja 2 kohdan vaatimusten täyttyvän.